

Tiedon laatukehikko -hankkeen TIHA TP3 Tilastokeskus- ohjausryhmän aloituskokous

Aika: Keskiviikkona 26.8.2020 klo 10-11
Paikka: Teams
Läsnä: Mari Ylä-Jarkko (pj), Jussi Heino, Hannele Orjala, Outi Ahti-Miettinen, Essi Kaukonen (sihteeri)
Poissa: -

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Ohjausryhmän puheenjohtaja Mari Ylä-Jarkko avasi kokouksen. Asialista hyväksyttiin sellaisenaan.

2. Ilmoitusasiat

Ei ilmoitusasioita

3. Projektin toimeksianto

Tämä projekti on osa Valtionvarainministeriön (VM) Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen -hanketta (TiHA), sen työpaketti 3 (TP3). Tilastokeskus vetää tätä osahanketta, jota on valmisteltu yhdessä VM:n kanssa. Alun perin tiedon laatukehikko on ollut Tilastokeskuksen ehdotus Tietopolitiikan tiekartalle. Tietopolitiikan pyöreän pöydän keskusteluissa virastojen edustajat kannattivat yhteisen laatukehikon luomista tietovarantojen laadun arvioimiseksi ja kehittämiseksi.

Projektin tarkoituksena on tuottaa tiedon laatukehikko yhteiseen kansalliseen käyttöön. Tavoite on helposti käyttöönotettava laatukehikko tarpeellisine mittareineen ja sen hallintamalli.

Tähän osahankkeeseen osallistuu yhteensä kymmenen organisaatiota. Tilastokeskuksen ohjausryhmään on nimetty Mari Ylä-Jarkko (puheenjohtaja), Jussi Heino, Hannele Orjala ja Outi Ahti-Miettinen. Tilastokeskuksen projektiryhmään on tässä vaiheessa nimetty Essi Kaukonen (projektipäällikkö), Jennika Leino ja Mikko Saloila. Ryhmää täydennetään vielä kahdella asiantuntijalla. Muut osallistuvat organisaatiot ja yhteyshenkilöt ovat:

- Digi- ja väestötietovirasto (Timo Salovaara, Mikko Pitkänen, Riitta Alkula)
- Kela (Vesa Ylönen)
- Maanmittauslaitos (Marja Rantala)
- Opetushallitus (Erja Nokkanen, Kukka-Maaria Berg)
- Patentti- ja rekisterihallitus (Sari Kuisma-Kari)
- Tulli (Susanna Summa, Olli-Pekka Penttilä)
- Työterveyslaitos (Riku Louhimo)
- Valtiokonttori (Olli Ahonen)
- Verohallinto (Jaana Lehtilä, Alpo Lahtinen)

4. Projektin ohjausryhmän pelisäännöt**4.1. Ohjausryhmän kokoustiheys ja kokouspaikka**

Päätettiin, että Tilastokeskuksen operatiivinen ohjausryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa tämän vuoden puolella, sen jälkeen mahdollisesti

harvemmin. Kokoukset ovat Teams-kokouksia. Projektipäällikkö varaa ohjausryhmäkokoukset syyskaudelle tämän kokouksen jälkeen. Ohjausryhmäkokousten aikoja voidaan tarvittaessa muuttaa esimerkiksi VM-ohjauksen edellyttämällä tavalla.

4.2. Asialistan/kokouskutsun ja oheismateriaalin toimitus

Projektipäällikkö ja ohjausryhmän puheenjohtaja valmistelevat kokouksen asialistan ennen joka kokousta. Asialista lisätään kokouksen kalenterikutsuun 3 päivää ennen kokousta. Oheismateriaali liitetään asialistaan linkittämällä lähtökohtaisesti 3 päivää ennen kokousta.

4.3. Ohjausryhmän kokousten vakioasialista

Ehdotus ohjausryhmäkokousten asialistasta

1. Avaus ja asialistan hyväksyminen

2. Ilmoitusasiat

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

- Jos pöytäkirja on tarkistettu esim. sähköpostitse jo ennen kokousta, niin todetaan vain muutokset ja mahdollisesti avoime asiat tässä kokouksessa

4. Projektin tilannekatsaus

- Käydään läpi meneillään olevan jakson tehtävät, niiden toteutuminen ja poikkeamat.
- Tarkistetaan resurssitilanne ja hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden tilanne ja erityistarpeet
- Käsitellään TIHA-hankkeen mahdolliset muutosehdotukset ja muut ehdotukset.
- Katsaus tuleviin tehtäviin ja riskeihin

5. Käsiteltävät ajankohtaiset päätös-/tiedotusasiat

- Käsitellään tarvittavan oheismateriaalin pohjalta, kutsuun merkitään käsittelyn tarkoitus: ovatko asiat tiedoksi vai päätöksentekoa varten.

6. Muut asiat

7. Seuraava kokous

- käsiteltävät asiat, aika ja paikka

4.4. Pöytäkirjan hyväksyminen ja jakelu

Projektipäällikkö toimii ohjausryhmän sihteerinä ja laatii pöytäkirjat.

Päätettiin, että pöytäkirja toimitetaan korjattavaksi ja hyväksyttäväksi 3 päivää kokouksen jälkeen. Hyväksyntä ja kommentointi 3 päivän sisällä. Päätettiin, että pöytäkirjat talletetaan Tiedon laatukehikko TIHA TP3 Teamsiin.

4.5. Projekti- ja työsuunnitelman muutosmenettely

Kaikki muutostarpeet käsitellään Tilastokeskuksen ohjausryhmässä. Merkittävät muutokset ja projektin tulokseen vaikuttavat muutokset viedään käsiteltäväksi VM ohjausryhmään.

4.6. Projektin edistymisen seuranta

Todettiin, että VM seuraa projektia valtionhallinnon hankesalkun työkalulla.

Tilastokeskuksessa seurataan projektia Tilastokeskuksen minimikäytäntöjä noudattaen STOJ:ssa. Uuden kehittämismallimme ratkaisut otetaan huomioon niiden tullessa käyttöön Tilastokeskuksessa.

5. Ohjausryhmän rooli ja työnjako

Päätettiin, että ohjausryhmä

- toimii hankkeen operatiivisena ohjausryhmänä
- varmistaa ja turvaa tarvittavat resurssit Tilastokeskuksen osalta
- osallistuu projektin "myymiseen" Tilastokeskuksen sisällä ja muiden projektin ulkoisten toimijoiden suuntaan
- seuraa ja valvoo projektia, antaa valtaa ja vastuuta
- kannustaa ja rohkaisee projektipäällikköä
- hyväksyy Tilastokeskuksen loppuraportin, mahdollisesti osana VM loppuraporttia

6. Projektisuunnitelma

Käytiin [Hankesuunnitelma](#) läpi ja keskusteltiin projektin taustoista, tarkoituksesta ja tavoitteista. Projektin tavoitteena on tuottaa Tietopolitiikan tiekartalle nostettu tiedon laatukehikko. Yhtenäisellä laatukehikolla ja selkeämmällä laadun hallinnalla voidaan tehostaa valtion tietovarantojen käsittelytyötä ja edistää niiden käyttöä, jolloin voidaan aiempaa paremmin toteuttaa periaatetta ”tieto kerätään vain kerran”, noudattaa tietosuoja-asetuksen henkilötietojen käytön minimointia, sekä parantaa edelleen tietovarantojen yhteiskäyttöisyyttä ja ylipäättään hyödyntämistä. Lisäksi tiedonhallintalain toimeenpano on helpompaa.

Tuotettavalla laatukehikolla linjataan tietoaineistojen laadusta, eheydestä, ajantasaisuudesta, kattavuudesta ja vertailukelpoisuudesta sekä edistetään tietojen yhteentoimivuutta. Tiedon laadulla tarkoitetaan käytännössä muun muassa mittareita, tietomallinnusta ja käsitteitä, joiden avulla tietoaineistot saadaan mahdollisimman vertailukelpoisiksi, yhteentoimiviksi ja hyödynnettäviksi.

Keskusteltiin projektin tehtävistä ja rajauksista. Tiedon laatukehikko on tarkoitus tuottaa käytännönläheisesti, iteratiivisesti ja nopeasti testaten. Projektin ensimmäisiä tehtäviä ovat nykytilaselvitys ja kv benchmarkkaus, joita hyödyntäen tuotetaan alustavat laatuksiteerit vuoden 2020 aikana.

Vuoden 2021 alusta laatuksiteerien toimimista on tarkoitus testata pilottiaineistoilla. Pilottiaineistoiksi on suunniteltu uusia tietoaineistoja, kuten Tulorekisteri, Koski-rekisteri ja Kansallinen maastotietokanta (KMTK). Pilottien pohjalta kehikkoa kehitetään ja suunnitellaan käyttöönotto ja aloitetaan laajempaa käyttöönottoa. Vuonna 2022 varmistetaan toiminnan jatkuvuus, laajentaminen ja ylläpito käytön tuella sekä hallintamalliehdotuksen täsmentämisellä.

Hankkeen tehtävänä ei ole parantaa tietovarantojen laatua eikä muuttaa organisaatioiden välisiä vastuunjakoja tietovarantojen ylläpidosta ja päivityksestä. Kohteen rajauksien osalta todettiin, että tiedon laatukehikko kohdentuu dataan, Tilastokeskuksen kielellä aineistoihin. Todettiin myös, että sekä avoin data että valtion sisäinen tiedon vaihto tulee huomioida laatuksiteerikkoa kehitettäessä.

Hankkeen riskeinä on tunnistettu yhteisymmärryksen saavuttamattomuus, sitoutumattomuus, laatumäärittelysten kohteen kapeus sekä käyttöönoton epäonnistuminen. Käyttöönottoa varmistetaan sillä, että malli otetaan

käyttöön asteittain ja pienten voittojen kautta. Lisäksi kehikolle luodaan selkeä hallintamalli, jossa määritellään, miten käyttöä seurataan ja arvioidaan.

Tiedon laatukehikkoa kehittämässä on useita kumppaneita, jotka on huomioitu jo hankesuunnitelmassa ja esitetty pöytäkirjan kohdassa 3. Ohjausryhmä piti tärkeänä selkeää tavoitteiden viestimistä osallistujille yhteisen ymmärryksen saavuttamiseksi. Tilastokeskuksen osallistujat on myös kirjattu pöytäkirjan kohtaan 3. Tilastokeskuksen resurssien osalta kaksi aineistokäsittelijän roolissa olevaa asiantuntijaa on vielä nimeämättä, keskustelua jatketaan tämän kokouksen jälkeen.

7. Projektin edistymisen seuranta

Projektipäällikkö kertoi, että projekti on lähtenyt hyvin liikkeelle ja projektin järjestäytyminen on jo pitkällä. Teams-työtila on perustettu ja se on jo otettu käyttöön. Osallistujaorganisaatioiden yhteyshenkilöille on lähetetty tietoa projektin alkamisesta sekä kutsu projektin Teams-työtilaan ja ensi vaiheen tehtäviin. Projektin ensi vaiheen tehtäviä on jo lähdetty edistämään tämänhetkisessä projektiryhmässä. VM:n kanssa pidetyssä aloituspalaverissa on keskusteltu odotuksista ja eri työpakettien yhteyksistä sekä VM:n ohjauksesta, jota ollaan parhaillaan käynnistämässä. VM ohjausryhmä tulee kokoontumaan kvartaaleittain. Tiedon Laatukehikko ja muiden TiHA-hankkeen osahankkeiden vetäjien kesken on sovittu kuukausittaisesta tapaamisesta keskinäisen tiedonvaihdon varmistamiseksi.

8. Muut asiat

Keskusteltiin aloitustapaamisen [alustavasta suunnitelmasta](#). Alustavaksi ajankohdaksi valittiin 17.9. iltapäivä sekä pe 25.9. iltapäivä. Ohjausryhmä piti alustavaa ohjelmaa hyvänä, täsmensi esiintyjä ja kehotti etenemään aloitustapaamisen valmistelun kanssa.

Työterveyslaitoksen Riku Louhimo on vaihtanut työnantajaa ja kehottanut olemaan yhteydessä Kirsi Aholan ja Mikko Mäkipään kanssa. Projektipäällikkö selvittää Työterveyslaitoksen uuden yhteyshenkilön ja osallistumisen.

9. Seuraava kokous

Projektipäällikkö varaa seuraavan ohjausryhmäkokouksen kuukauden päähän, alustavina käsiteltävinä asioina projektin laajan aloitustapaamisen anti sekä lisäksi organisaatioiden nykykäytäntöjen selvittämisen ja kv benchmarkkauksen suunnitelmat ja eteneminen.

Jakelu:

Teams